

En fremtid i fattigdom

- Nye perspektiver på børnefattigdom i Danmark 2.0.

August 2023

DREYERSFOND

Rapporten er udarbejdet med støtte fra Dreyers Fond

Indholdsfortegnelse

Forord	3
1. Resumé	5
2. Introduktion	7
3. Populationer af børn	9
4. Metode – kort gennemgang	11
5. Resultater	14
6. Litteraturliste	23
7. Bilag 1 - variabeloversigt	24

Forord

I Danmark er vi vant til at tale om børnefattigdom som et øjebliksbillede af den økonomiske situation i børns familier. Dermed udelades vigtig information om en række sociale faktorer, der præger børns barndom, og som – lige så vel som økonomiske faktorer – har betydning for børnene langt ind i fremtiden.

Derfor anbefalede Ekspertudvalget for fattigdom – der i 2013 udgav en omfangsrig rapport om fattigdom i Danmark – at opgørelsen af de økonomiske øjebliksbilleder suppleres af en række sociale indikatorer. For børn, der vokser op i fattigdom, foreslog udvalget bl.a. at opgøre forældrenes uddannelsesniveau og arbejdsmarkedsstatus.

I efteråret 2022 præsenterede vi et nyt, udvidet mål for børnefattigdom, der både tager højde for familiernes økonomiske situation her og nu, men også for børns risiko for at leve i fattigdom i fremtiden. Vi kalder dette mål for det holistiske børnefattigdomsmål. Dette mål samt vores første resultater fremlagde vi i rapporten ”En fremtid i fattigdom – Nye perspektiver på børnefattigdom i Danmark”.

Med denne analyse opdaterer vi hovedresultaterne fra vores rapport med nye resultater for 2021.

Formålet med denne analyse er at udvide og oplyse den eksisterende debat om børnefattigdom. Det gør vi dels ved at sætte fokus på forekomsten af en række ikke-økonomiske indikatorer blandt børn i udsatte positioner og dels ved at anvende risikoen for fremtidig fattigdom som en central egenskab ved vores mål.

Det holistiske børnefattigdomsmål er tiltænkt at komplementere øvrige mål for økonomisk fattigdom, ikke at erstatte dem. Vi håber, at vores mål kan bidrage til en debat om, hvordan vi kan anvende alternative opgørelser til at belyse udsatte børn.

Vi takker for hjælp fra følgegruppen bestående af Jørgen Søndergaard fra VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd samt Ulrik Beck og Thomas Wilken fra Kraka. Derudover skal der lyde en tak til Ida Nordin Christensen, student i Kraka.

Mest af alt takker vi vores gode samarbejdspartner Red Barnet, der har givet os kyndig sparring undervejs, samt Dreyers Fond, der har finansieret arbejdet med dette mål og opfølgende analyser i en treårig periode. Kraka er afsender af denne analyse og garant for, at analysen lever op til vores vanlige krav om høj faglig kvalitet og uvildighed.

God læselyst
Peter Mogensen, direktør i Kraka

kraka

1. Resumé

Sidste år introducere vi et nyt mål for børnefattigdom

I efteråret 2022 offentliggjorde vi i Kraka rapporten "En fremtid i fattigdom – Nye perspektiver på børnefattigdom i Danmark". Her præsenterede vi et nyt, udvidet mål for børnefattigdom, der både tager højde for familiernes økonomiske situation her og nu, men også for børns risiko for at leve i fattigdom i fremtiden. Vi kalder dette nye mål for det holistiske børnefattigdomsmål.

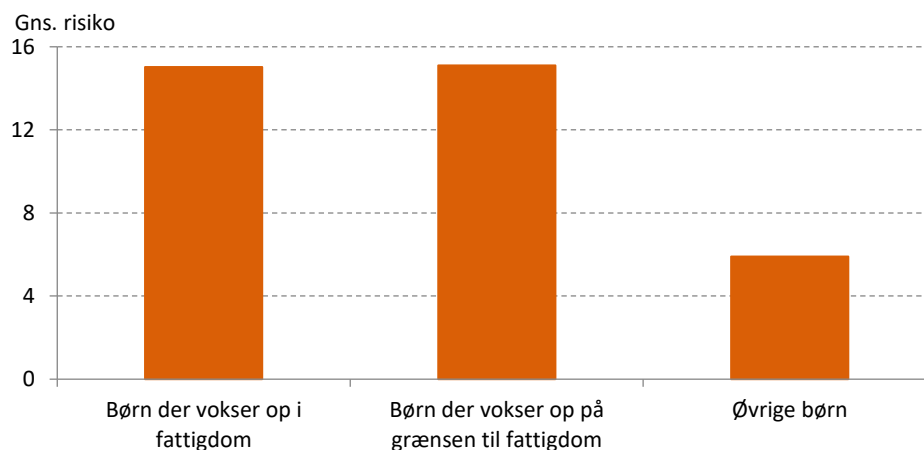
Her fremlægger vi nye resultater for 2021

I denne analyse opdaterer vi det holistiske børnefattigdomsmål med nye resultater for 2021. Vi opgør bl.a., hvor høj risikoen er for, at børn ml. 0-17 år vil leve i fattigdom som voksne, og hvordan antallet af børn i udsatte positioner har udviklet sig fra 2020 til 2021.

Samme risiko for fremtidig fattigdom for grænsebørn og børn i fattigdom, ...

Vores første hovedresultat er, at de 56.300 børn, der vokser op på grænsen til fattigdom i 2021, har samme risiko for at komme til at leve i fattigdom som voksne, som de 53.800 børn, der vokser op i fattigdom samme år. Risikoen er i gennemsnit ca. 15 pct. for begge grupper af børn, mens risikoen er 5,9 pct. i gennemsnit for alle andre børn, jf. figur 1.

Figur 1 Børns gennemsnitlige risiko for at leve i fattigdom som voksne, opdelt på forældrenes disponible indkomst i 2021

Anm.: Børn der vokser op i fattigdom, er børn, der vokser op i en familie, der kort fortalt har en disponibel indkomst, der er lavere end 50 pct. af medianindkomsten. Børn der vokser op på grænsen til fattigdom, er børn, hvis familie har en disponibel indkomst, der er mellem 50 og 60 pct. af medianindkomsten. Øvrige børn er børn, hvis forældre har en disponibel indkomst, der er højere end 60 pct. af medianindkomsten.

Kilde: Danmarks Statistiks registre og egne beregninger.

... og samme andel med høj risiko

Andelen af børn med høj risiko (>20 pct.) for at leve i fattigdom som voksne er 24 pct. for de børn, der vokser op i fattigdom, 26 pct. for de børn der vokser op på grænsen til fattigdom, og ca. 3 pct. for alle andre børn. Igen er der ingen stor forskel på de børn, der vokser op hhv. i fattigdom og på grænsen til fattigdom.

Vigtigt med fokus på børn, der vokser op på grænsen til fattigdom

I dag opgøres børnefattigdom alene ud fra økonomiske forhold i børns familier. Vil man supplere denne opgørelsesmetode med en vurdering af, om børnene kommer til at have en fremtid i fattigdom, kan der altså være god grund til også at rette fokus mod de 56.300 børn, der lever på grænsen til fattigdom.

Risiko er beregnet pba. økonomiske og sociale indikatorer

Vi har beregnet børns risiko for at leve i fattigdom som voksne på baggrund af en række sociale og økonomiske indikatorer, der præger børns opvækst. En økonomisk indikator kan fx være indkomsten i barnets husstand, mens en social indikator kan være, om et barn vokser op med mindst én forælder, der er registreret med en psykiatrisk diagnose. På denne måde inkorporerer vores holistiske børnefattigdomsmål en række sociale indikatorer, som der normalt bliver set bort fra, når børnefattigdom opgøres. Vi uddyber metoden bag risikoberegningen senere i denne analyse.

Definition af fattigdom og ”grænsen til fattigdom”

Med ”børn der lever i fattigdom” henviser vi til de børn, der ifølge Danmarks Statistiks definition lever i relativ økonomisk fattigdom. Det vigtigste kriterie for at leve i relativ økonomisk fattigdom for børn er at vokse op i en husstand, hvis disponibel indkomst er under 50 pct. af medianindkomsten i samfundet. Børn på grænsen af fattigdom vokser op i en husstand med en disponibel indkomst på ml. 50-60 pct. af medianindkomsten i samfundet. I denne analyse omtaler vi den relative økonomiske fattigdom, defineret af Danmarks Statistik, som fattigdom.

Definition af udsatte børn

Ved hjælp af det nye, holistiske mål for børnefattigdom har vi også opgjort en ny gruppe af udsatte børn. Disse børn er karakteriseret ved enten at vokse op i fattigdom, eller ved at vokse op på grænsen til fattigdom og samtidigt have en høj risiko for at leve i fattigdom som voksne. De øvrige hovedresultater i denne analyse kredser i høj grad om disse udsatte børn:

Færre udsatte børn i 2021

- Antallet af udsatte børn faldt fra 72.100 i 2020 til 68.500 i 2021. Det skyldes både, at færre børn vokser op i fattigdom, og at færre børn vokser op på grænsen til fattigdom og samtidig har en høj risiko for at leve i fattigdom som voksne.

Flere fattige børn, færre grænsebørn m. høj risiko

- Set over perioden 2015-2021 steg antallet af børn, der lever i fattigdom fra 2015 til 2021. I samme periode faldt antallet af børn, der lever på grænsen til fattigdom, og som samtidig har en høj risiko for at leve i fattigdom som voksne, med 2.300 børn.

Årsager til denne udvikling

- Det øgede antal børn, der lever i fattigdom skyldes primært en kraftig stigning fra 2015 til 2017, hvorefter antallet af børn, der lever i fattigdom, er faldet kontinuerligt frem mod 2021. Faldet i antallet af børn, der lever på grænsen til fattigdom, og samtidig har en høj risiko for at leve i fattigdom som voksne, kan delvis være drevet af, at der generelt er færre børn, der vokser op på grænsen til fattigdom i 2021 end i 2015.

Udsatte børn vokser op med mange sociale indikatorer

- I 2021 er der stor forskel på de sociale forhold, som hhv. udsatte og ikke-udsatte børn vokser op under. Fx er andelen af børn, der vokser op med mindst fem sociale indikatorer mere end fire gange så høj blandt de udsatte børn, som blandt de ikke-udsatte børn. Det gør sig gældende for ca. 13 pct. af de udsatte børn og ca. tre pct. af de ikke-udsatte børn.

2. Introduktion

Kraka udkom i 2022 med en rapport om børnefattigdom

I efteråret 2022 offentliggjorde Kraka rapporten "En fremtid i fattigdom – Nye perspektiver på børnefattigdom i Danmark" (omtales fremover som: Rapporten). Her præsenterede vi et nyt, udvidet mål for børnefattigdom, hvis primære formål var at udvide det mest anvendte mål for børnefattigdom – Danmarks Statistiks mål for relativ økonomisk fattigdom – så det også tog højde for børns risiko for at leve i fattigdom som voksne. Vi kalder dette nye mål for det holistiske børnefattigdomsmål.

Her fremgik et nyt, holistisk mål for børnefattigdom

Børns risiko for at leve i fattigdom som voksne beregnede vi ud fra en række sociale indikatorer, der præger børns opvækst. De sociale indikatorer er fx, om børns forældre er registreret med en psykiatrisk diagnose, en ubetinget dom eller lignende. Dermed inkorporerer vores nye holistiske mål en række sociale indikatorer, der normalt bliver set bort fra, når børnefattigdom opgøres i Danmark.

Definition af udsatte børn

I rapporten definerede vi en ny gruppe af udsatte børn. Disse børn er karakteriseret ved enten at vokse op i relativ økonomisk fattigdom, ifølge Danmarks Statistiks definition, eller at vokse op på grænsen til fattigdom og samtidigt have en høj risiko for at leve i fattigdom som voksne. I rapporten fokuserede vi på perioden 2015-2020.

Nye resultater for 2021

I denne analyse opdaterer vi de primære resultater fra rapporten med resultater for 2021. Vi finder bl.a., at:

Færre udsatte børn i 2021

- Antallet af udsatte børn faldt fra 72.100 i 2020 til 68.500 i 2021. Det skyldes både, at færre børn vokser op i fattigdom, og at færre børn vokser op på grænsen til fattigdom og samtidig har en høj risiko for at leve i fattigdom som voksne.

Flere fattige børn, færre grænsebørn m. høj risiko

- Antallet af børn, der lever i fattigdom, steg med 10.300 fra 2015 til 2021. I samme periode faldt antallet af børn, der lever på grænsen til fattigdom, og som samtidig har en høj risiko for at leve i fattigdom som voksne, med 2.300 børn.

Udsatte børn vokser op med mange sociale indikatorer

- I 2021 er der stor forskel på de sociale forhold som hhv. udsatte og ikke-udsatte børn, vokser op under. Fx er andelen af børn, der vokser op med mindst fem sociale indikatorer mere end fire gange så høj blandt de udsatte børn, som blandt de ikke-udsatte børn. Det gør sig gældende for ca. 13 pct. af de udsatte børn og ca. tre pct. af de ikke-udsatte børn.

Samme risiko for børn i fattigdom og på grænsen

- I 2021 er risikoen for, at et barn kommer til at leve i fattigdom som voksen, den samme for de 53.800 børn, der vokser op i fattigdom, som for de 56.300 børn, der vokser op på grænsen til fattigdom.

Vigtigt at sætte fokus på grænsebørnene

Specielt det sidstnævnte resultat anser vi for at være et vigtigt resultat. For i dag opgøres børnefattigdom alene ud fra økonomiske forhold i børns familier. Vil man supplere denne opgørelsesmetode med en vurdering af, om børnene kommer til at have en fremtid i fattigdom, kan der altså være god grund til også at rette fokus mod de 56.300 børn, der lever på grænsen til fattigdom.

Oversigt over indhold i denne analyse

I denne analyse giver vi først en kort opsummering af de forskellige populationer af børn, som vi beskriver igennem analysen, og derefter opsummerer vi metoden bag vores holistiske mål for børnefattigdom. Det gør vi for at sikre, at analysen kan læses uafhængigt af rapporten. Til sidst præsenterer vi resultaterne for 2021.

Ny data skaber enkelte, små ændringer

Sammenligner man resultaterne for perioden 2015-2020 i denne analyse med resultaterne fra vores ovenfor nævnte rapport, så kan enkelte resultater have ændret sig marginalt. Det skyldes hovedsageligt, at vi har fået adgang til bedre data fra Landspatientregisteret siden rapporten udkom. Dette har vi gennemgået i vores tekniske opdatering.¹

---

¹ Se: <https://kraka.dk/analyse/et-holistisk-maal-for-boernefattigdom-teknisk-opdatering>

3. Populationer af børn

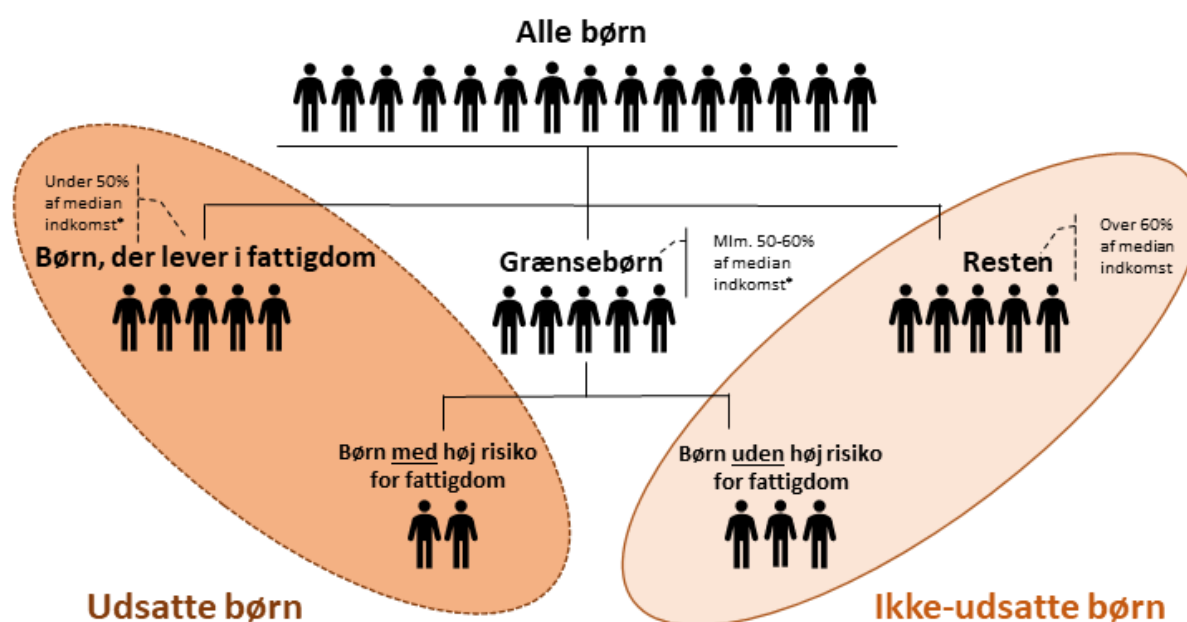
Gennemgang af børnepopulationer

I denne analyse omtaler vi en række forskellige grupper af børn. Disse grupper fremgår af figur 2. Grupperne er dannet med udgangspunkt i en grundpopulation, der består af alle børn i Danmark i et givent år.²

Vi inddeler børnene i tre grupper

Først inddeles grundpopulationen af børn i tre grupper: "Børn, der lever i fattigdom", "grænsebørn" og "resten".³ Denne inddeling foregår efter et indkomstkriterium, hvor vi anvender familiernes husstandsækvivalerede disponibel indkomst i det pågældende år (herfra: disponibel indkomst).

Figur 2 Oversigt over forskellige populationer af børn i denne analyse

Anm.: Antallet af børn i figuren er ikke proportionalt med antallet af børn i hver gruppe. Fx er der langt flere ikke-udsatte børn end udsatte børn. Antallet af børn i hver gruppe præsenteres løbende i denne analyse.

* Der indgår ligeledes et formuekriterium for, om børn defineres som børn, der lever i fattigdom, eller som børn, der lever på grænsen til fattigdom. Dette uddybes i vores rapport: https://kraka.dk/analyse/15600_udsatte_boern_gaar_under_radaren_naar_vi_diskuterer_fattigdom

Kilde: Kraka pba. Danmarks Statistik

² Der er dog enkelte børn, der ikke indgår i denne gruppe, bl.a. på grund af manglende oplysninger, skiftende forældre i løbet af barndommen mv., der betyder, at der ikke er tilstrækkelige informationer om børnene og deres forældre.

³ Grænsebørn omtales igennem rapporten også som "børn, der vokser op på grænsen til fattigdom".

Fattige børn: under 50 pct. af medianindkomsten

Børn, der lever i fattigdom, er børn, der lever i relativ økonomisk fattigdom ifølge Danmarks Statistik (DST).⁴ Dvs. børn, der, kort fortalt, bor i en husstand med en samlet disponibel indkomst, der er lavere end 50 pct. af medianindkomsten i samfundet.⁵

Grænsebørn: 50-60 pct. af medianindkomsten

Grænsebørn er børn, der lever på grænsen til DST's relative fattigdomsmål. Denne grænse har vi fastsat som en disponibel indkomst mellem 50 og 60 pct. af medianindkomsten i samfundet. "Resten" er de børn, hvis husstand tjener over 60 pct. af medianindkomsten i det pågældende år. I analysen refererer vi fremover til den relative økonomiske fattigdom, defineret fra Danmarks Statistik, som fattigdom.

Risiko for fattigdom estimeres pba. sociale indikatorer

For grænsebørnene estimerer vi risikoen for, at de lever i fattigdom og samtidig ikke har færdiggjort en ungdomsuddannelse som 25-årige.⁶ Det gør vi pba. en række sociale indikatorer, der beskriver barnets opvækstmiljø. Herfra deler vi grænsebørnene op i grænsebørn hhv. med og uden høj risiko for at leve i fattigdom som voksne. Hvordan vi beregner denne risiko, og hvad det vil sige at have "en høj risiko", uddyber vi senere i denne analyse.

Udsatte børn består af fattige og grænse- børn m. høj risiko

Endeligt danner vi en population af børn i udsatte positioner. Denne gruppe af børn kalder vi udsatte børn. Gruppen består dels af børn, der lever i fattigdom, og dels grænsebørn med en høj risiko for fattigdom som voksne.⁷ Gruppen af udsatte børn er dermed en udvidelse af DST's opgørelse af relativ økonomisk fattigdom.

Ikke-udsatte børn: over 60 pct. af medianindkomsten

Vi definerer ligeledes en gruppe af "ikke-udsatte" børn, der består af børn i familier med indkomster over 60 pct. af medianindkomsten i samfundet ("resten") samt grænsebørn uden høj risiko for fattigdom som voksne.

Figur 2 giver overblik over de tre populationer

Disse forskellige populationer af børn anvender vi igennem denne analyse. Bliver læseren i tvivl om, hvordan de enkelte populationer er defineret, opfordrer vi til at vende tilbage til figur 2 undervejs.

⁴ Se: Danmarks Statistik (2018)

⁵ Der indgår ligeledes et formuekriterium for, om børn defineres som børn, der lever i fattigdom, eller som børn, der lever på grænsen til fattigdom. Dette uddybes i vores rapport: <https://kraka.dk/analyse/15600-udsatte-boern-gaar-under-raderen-naar-vi-diskuterer-fattigdom>

⁶ I denne analyse estimerer vi en risiko for, om grænsebørn lever i fattigdom og samtidig ikke har færdiggjort en ungdomsuddannelse som 25-årige. I resten af analysen vil vi dog referere til denne risiko som: "risikoen for at børn lever i fattigdom som voksne".

⁷ Termerne børn i udsatte positioner og udsatte børn defineres i andre sammenhænge anderledes, se fx Ottosen m.fl. (2018).

4. Metode – kort gennemgang

Kriterier for det holistiske fattigdomsmål

Vores holistiske mål for børnefattigdom identificerer gruppen af udsatte børn, jf. afsnit 3. Et barn indgår i gruppen af udsatte børn, hvis ét af de følgende to kriterier er opfyldt:

- Barnet lever i relativ økonomisk fattigdom ifølge Danmarks Statistik
- Barnet lever på grænsen til relativ fattigdom og har samtidig en høj risiko for både at leve i fattigdom og ikke have færdiggjort en ungdomsuddannelse som 25-årig⁸

Kompliceret at beregne risiko for fremtidig fattigdom

Om barnet lever i relativ økonomisk fattigdom, eller på grænsen til relativ økonomisk fattigdom, kan direkte opgøres pba. data fra Danmarks Statistiks (DST) registre.⁹ Det er dog mere kompliceret at vurdere, om et barn har en høj risiko for at leve i fattigdom som voksen. Risikoen er vurderet gennem et omfattende dataarbejde:

Risiko for fremtidig fattigdom estimeres pba. 1995-årgangen

Først anvender vi en statistisk model til at finde sammenhængen mellem en række sociale indikatorer i børns opvækst, og om børn lever i fattigdom som 25-årige. Sammenhængen er beregnet for børn i årgang 1995, som netop er 25 år i 2020. De sociale indikatorer er fx forældrenes indkomst, tilknytning til arbejdsmarkedet, eller om mindst én af barnets forældre er registreret med en psykisk sygdom.

... og overføres til børn ml. 0 og 17 år i 2015-2021

Disse sammenhænge overfører vi til de børn, der var mellem 0 og 17 år i årene 2015-2021, og som levede på grænsen til fattigdom. På den måde kan metoden bruges til at vurdere et enkelt barns samlede risiko for at leve i fattigdom som voksen.¹⁰ Et eksempel fremgår af figur 3 nedenfor. Den betydning, som vi tillægger hver enkelt social indikator, er ikke nødvendigvis et udtryk for en kausal sammenhæng. Mange indikatorer, som vi ikke har med i estimeringen, kan påvirke både de sociale indikatorer samt risikoen for, at barnet får et liv i fattigdom som voksen. Er barnet fx født med et svært handicap, kan det både have betydning for forældrenes indkomst og for barnets risiko for at få et liv i fattigdom som voksen.

Risiko for fattigdom baseres på mere end økonomi

Et centralt valg i metoden er, at der skal mere end økonomiske forhold til for at blive inkluderet i gruppen af udsatte børn, såfremt børn ikke vokser op i fattigdom, men i stedet vokser op på grænsen til fattigdom. I resultaterne bliver et barn karakteriseret som udsat, hvis det vokser op i fattigdom eller, hvis det vokser op på grænsen til fattigdom, og barnets risiko for at leve i fattigdom som voksen er over 20 pct. Det svarer ca. til tre gange risikoen for, at et tilfældigt barn fra årgang 1995 levede i fattigdom i 2020.

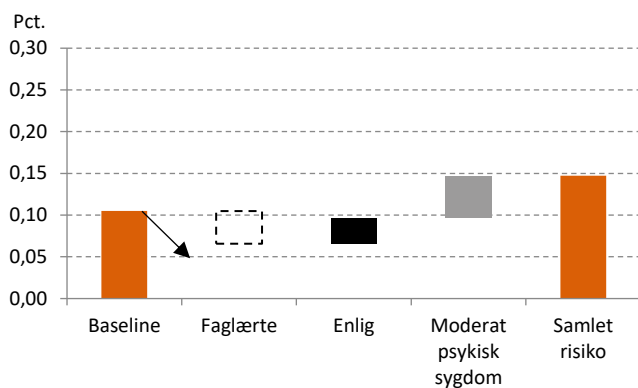
⁸ I denne analyse estimerer vi en risiko for, om grænsebørn lever i fattigdom og samtidig ikke har færdiggjort en ungdomsuddannelse som 25-årige. I resten af analysen vil vi dog referere til denne risiko som: "risikoen for at børn lever i fattigdom som voksne".

⁹ I analysen omtaler vi den relative økonomiske fattigdom som fattigdom.

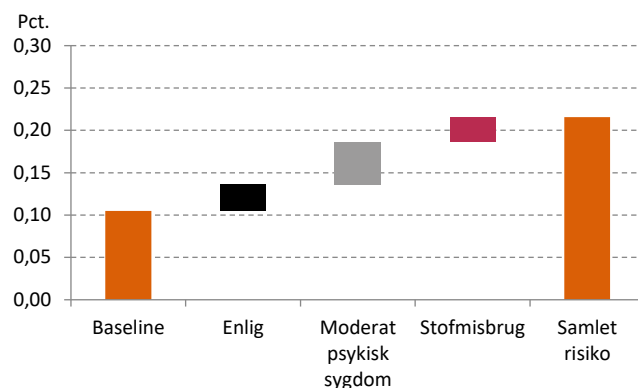
¹⁰ I rapporten fra 2022 kaldte vi den samlede risiko for "samlet score".

Figur 3 Eksempler på opgørelse af børns risiko for at leve i fattigdom som voksne

Figur 3.a Eksempel 1

Figur 3.b Eksempel 2

Anm.: Figuren viser to eksempler på, hvordan vi beregner børns risiko (samlet risiko) for at leve i fattigdom som voksne. Baseline er et udtryk for et barn, hvis forældres højeste uddannelsesniveau er ufaglært, og som samtidig ligger placeret midt i fordelingen på en lang række af vores kontinuerte indikatorer, som fx forældrenes indkomst og formue. Der er ikke inkluderet nogle binære sociale indikatorer i vores baseline.

Kilde: Danmarks Statistiks registre og egne beregninger.

Én social indikator kan ikke alene medføre høj risiko

Vores valg af grænse på 20 pct. medfører, at der ikke er én social indikator, der alene kan medføre, at et barn kategoriseres som et udsat barn. Bliver et barn defineret som et udsat barn, sker det altså på baggrund af et samspil ml. flere sociale indikatorer.

Barometeret beskriver de udsatte børn

I resultatafsnittet anvender vi vores holistiske mål for børnefattigdomsmål til at konstruere et børnefattigdomsbarometer. I barometeret sammenligner vi fx forekomsten af de sociale indikatorer blandt udsatte børn og ikke-udsatte børn. De sociale indikatorer, vi anvender til hhv. at beregne børnenes risiko for at leve i fattigdom som voksne og til at beskrive gruppen af udsatte børn i vores børnefattigdomsbarometer, fremgår af Bilag 1.

Indikatorer indgår i både i udvælgelsen og beskrivelsen af de udsatte børn

Vi anvender flere af de samme sociale indikatorer til at inkludere børn i gruppen af udsatte børn og til at beskrive denne gruppe af børn efterfølgende. Vurderer vi, at en social indikator har stor betydning for, om et barn lever i fattigdom som voksen, vil forekomsten af denne sociale indikator derfor naturligt være højere end andre sociale indikatorer i gruppen af udsatte børn.

Det skyldes konstruktionen af fattigdomsmålet

Dette følger af måden vores holistiske mål for børnefattigdom er konstrueret på. Målet fanger nemlig netop de børn, som har sociale indikatorer, der hænger sammen med at leve i fattigdom som voksne. Derfor er det naturligt, at forekomsten af disse indikatorer, som fx om mindst én af barnets forældre er registeret med en ubetinget straf, er relativt høj blandt de udsatte børn.

Vores mål er ét bud på et holistisk børnefattigdomsmål

Vi vil understrege, at vores holistiske mål for børnefattigdom blot er ét bud på et alternativt mål, og at vi kunne have udformet dette mål på mange forskellige måder. Vi kunne have valgt andre sociale indikatorer, alternative (indkomst)grænser, estimationsmetoder mv.

... som sætter fokus på grænsebørnene og deres risiko

Vi mener ikke, at vores mål er det eneste relevante holistiske mål for børnefattigdom. Men vi mener, at resultaterne viser vigtigheden af en holistisk tilgang til børnefattigdom. Vi håber, at målet kan være med til at sætte fokus på at opgøre børns risiko for fremtidig fattigdom i tråd med anbefalingerne fra Ekspertudvalget for fattigdom.¹¹

Se rapporten fra 2022 for grundig metodegennemgang

For en mere grundig gennemgang af metoden bag vores holistiske mål for børnefattigdom, og for andre mål af fattigdom, henvises til vores rapport "En fremtid i fattigdom – Nye perspektiver på børnefattigdom i Danmark".¹² I rapporten beskriver vi fx vores tanker om valg af grænse, hvorfor vi estimerer risikoen for, at børn skal have en høj risiko for *både* at leve i fattigdom og samtidig ikke have en ungdomsuddannelse mm.

---

¹¹ Se: <https://www.ft.dk/samling/20121/almde/sou/bilag/263/1257640.pdf>

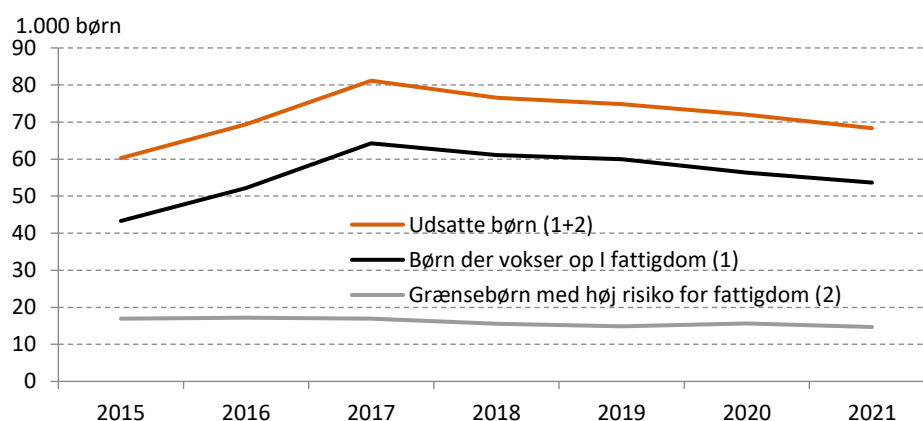
¹² Se: <https://kraka.dk/analyse/15600-udsatte-boern-gaar-under-radaren-naar-vi-diskuterer-fattigdom>

5. Resultater

Antallet af udsatte børn faldt med 5 pct. i 2021

Antallet af udsatte børn er faldet fra 72.100 i 2020 til 68.500 i 2021, jf. figur 4. Der er dermed 3.600 færre udsatte børn, hvilket svarer til et fald på 5 pct. Faldet er forårsaget af, at der er 2.700 færre børn, der lever i fattigdom, og 900 færre børn, der lever på grænsen til fattigdom og som samtidig har en høj risiko for at leve i fattigdom som voksne. Det svarer til et fald på hhv. 5- og 6 pct. i de to grupper af børn.

Figur 4 Udviklingen i antallet af udsatte børn 2015-2021

Anm.: Børn der vokser op i fattigdom, er børn, hvis forældre bl.a. har en disponibel indkomst under 50 pct. af medianindkomsten. Disse børn kan både være med og uden høj risiko for fattigdom som voksne. Grænsebørn med høj risiko for fattigdom, er børn, der dels vokser på grænsen til fattigdom og dels har en høj estimeret risiko for fattigdom som voksen. Udsatte børn er summen af børn der vokser op i fattigdom og grænsebørn med høj risiko for fattigdom.

Kilde: Danmarks Statistiks registre og egne beregninger.

Udviklingen i de to undergrupper er ikke altid ens

Det er dog ikke altid, at gruppen af børn, der vokser op i fattigdom og gruppen af grænsebørn med høj risiko for fattigdom udvikler sig ens. I 2020 faldt den førstnævnte gruppe fx med 3.600 børn, mens den sidstnævnte voksede med ca. 700 børn. Disse ændringer fra år til år i 2020 og 2021 bliver ikke tillagt stor vægt, da årene var plaget af coronakrisen. Vi har dog også tidligere set, at de to grupper af børn ikke udvikler sig ens, hvilket vi vender tilbage til.

2021 vs. 2015: Flere fattige børn, færre grænsebørn med høj risiko

Sammenligner man i stedet 2021 med 2015, er der i denne periode kommet 8.100 flere udsatte børn. Det skyldes, at der er kommet 10.300 flere børn, der lever i fattigdom, mens antallet af grænsebørn med høj risiko for fattigdom er faldet med ca. 2.300 børn. Udviklingen i antallet af udsatte børn har altså været lidt mere afdæmpet, end udviklingen i antallet af børn, der lever i fattigdom i denne periode.

Flere fattige børn skyldes primært 2015-2017-udvikling

Stigningen i antallet af udsatte børn er i høj grad drevet af, at antallet af børn, der lever i fattigdom, steg med ca. 21.000 børn fra 2015 til 2017. Sidenhen er niveauet aftaget i takt med, at antallet af børn, der vokser op i fattigdom, er faldet. Udviklingen i antallet af børn,

der lever i fattigdom, er i perioden både blevet påvirket af konjunkturudviklingen samt indførslen af kontanthjælpsloftet og integrationsydelsen mm.¹³

Ændring i ydelserne anses som primær forklaring

Specielt ændringen af ydelserne forventer vi kan forklare, hvorfor udviklingen i antallet af børn, der lever i fattigdom, var så markant forskellige fra udviklingen i antallet af grænsebørn med høj risiko for fattigdom fra 2015 til 2017.¹⁴

Flere udsatte børn end fattige børn går igen fra sidste år...

Over hele perioden fra 2015 til 2021, er der sket en løbende udskiftning i gruppen af udsatte børn. Fra 2018 til 2021 har udskiftningen været relativt konstant: Ca. 63 pct. af de udsatte børn går typisk igen fra året før, mens det gør sig gældende for ca. 56 pct. af de børn, der vokser op i fattigdom i samme periode.

... Det kan skyldes, at gruppen af udsatte børn er større

Der er altså en lidt mindre udskiftning blandt de udsatte børn end blandt børn, der vokser op i fattigdom. Det kan skyldes, at gruppen af udsatte børn naturligt vil være større end antallet af børn, der lever i fattigdom, da gruppen af udsatte børn også inkluderer grænsebørn med høj risiko for fattigdom. I boks 1 fremgår, hvorfor børn forlader eller bliver inkluderet i gruppen af udsatte børn.

Boks 1 Årsager til udskiftning i gruppen af de udsatte børn

Der kan være flere årsager til, at børn kan blive indlemmet i eller forlade gruppen af udsatte børn.

Der er for det første en naturlig udskiftning i de årgange, der er mellem 0-17 år. Derfor er der hvert år årgange af børn, der bliver 18 år, og dermed udgår af de udsatte børn, og en gruppe af nyfødte børn, der fødes ind i udsatte familier.

Derudover har indkomstkriteriet stor betydning for udskiftningen i gruppen af udsatte børn. Det er en nødvendig betingelse, at barnets familie tjener under 60 pct. af medianindkomsten for, at barnet kan indgå i populationen af udsatte børn. Indkomst kan dog variere betydeligt fra år til år fx som følge af konjunkturudviklingen. Dermed er der årligt børn, der ryger ind og ud af gruppen af udsatte børn.

Der er især stor udskiftning i gruppen af grænsebørn med høj risiko for fattigdom. Det kan skyldes, at børn kun kan indgå i denne gruppe, hvis husstandens disponibel indkomst er ml. 50-60 pct. af medianindkomsten. Det er et relativt smalt indkomstkriterie sammenlignet med børn, der vokser op i fattigdom, hvis indkomstkriterie er 0-50 pct. af medianindkomsten.

Endeligt kan børn blive indlemmet i gruppen af udsatte børn, hvis barnets sociale miljø forværres. Det kan fx være, hvis et af barnets forældre får en ubetinget straf i løbet af året. Det kræver dog, at barnet samtidig er på grænsen til fattigdom.

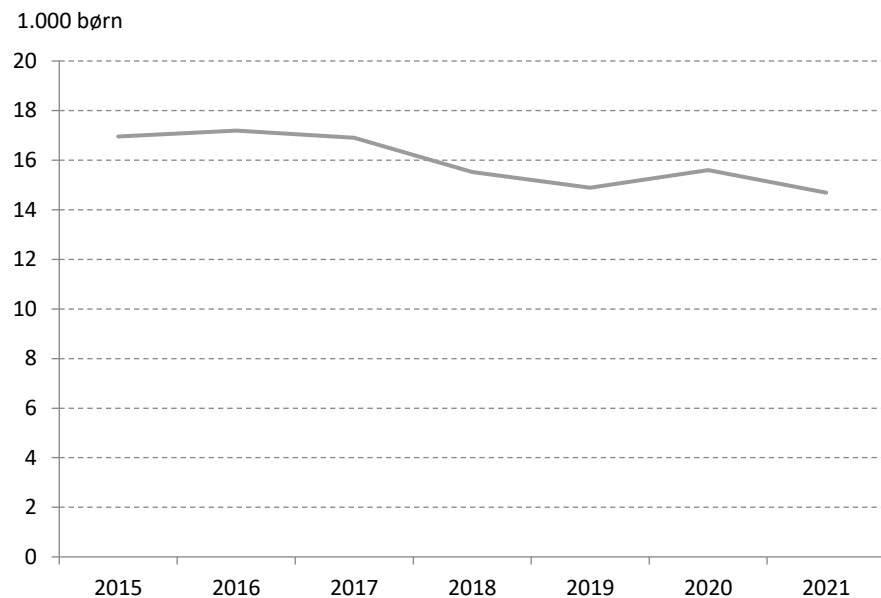
Færre grænsebørn m. høj risiko i 2021 kan skyldes forbedrede konjunktur

Zoomer man ind på udviklingen i antallet af grænsebørn med høj risiko for fattigdom, har der i perioden 2015-2021 aldrig været færre af denne gruppe af børn, jf. figur 5. I 2021 var der 14.700 grænsebørn med høj risiko for fattigdom mod 17.000 i 2015. Det svarer til et fald på ca. 13 pct. Også her må specielt de forbedrede konjunkturer fra 2015-2021 – og den lavere arbejdsløshed som følge deraf – tænkes at have påvirket udviklingen.

¹³ Se fx Caspersen (2018).

¹⁴ Ibid.

Figur 5 Udvikling i antallet af grænsebørn med høj risiko for fattigdom, 2015-2021

Anm.: Grænsebørn med høj risiko for fattigdom, er børn, der dels vokser på grænsen til fattigdom og dels har en høj estimeret risiko for fattigdom som voksen (større end 20 pct.).

Kilde: Danmarks Statistiks registre og egne beregninger.

Laveste antal grænsebørn fra 2015 til 2021

Generelt er der også sket et fald i hele gruppen af børn, der vokser op på grænsen til fattigdom, fra 60.800 i 2015 til 56.300 børn i 2021. Det er det laveste antal grænsebørn, som er opgjort i perioden 2015-2021. De 4.500 færre grænsebørn svarer til et fald på lidt over 7 pct.

Herunder beskriver vi populationen af udsatte børn i 2021

I den resterende del af dette afsnit fokuserer vi på, hvad der karakteriserer de udsatte børn. Vi har et særligt fokus på incidensen af sociale indikatorer, og hvordan gruppen af udsatte børn adskiller sig fra ikke-udsatte børn.

Fokus på binære sociale indikatorer

Fokus er alene på de binære indikatorer, dvs. sociale indikatorer, man enten er registreret med eller ikke er registreret med – som fx en svær psykisk sygdom. Det skyldes bl.a., at disse indikatorer er defineret klart og dermed er lette at sammenligne. Det betyder, at fx indkomst og uddannelse ikke indgår som indikatorer, selvom de kan have betydning for, om børn kommer til at leve i fattigdom som voksne.

Vi inkluderer indikatorer, der er knyttet til børnene

Vi inkluderer både indikatorer, der er registreret på forældrene, og indikatorer, der er registreret på børnene. Fx medtager vi i dette afsnit indikatorer for om børnene har lav social trivsel, og om børnene er blevet anbragt uden for hjemmet. Nogle af disse indikatorer betragter vi som udfaldsvariable af en socialt belastet barndom, hvorfor de alene indgår i de kommende opgørelser, men ikke når vi beregner børns risiko for at leve i fattigdom som voksne.¹⁵

¹⁵ Se Tabel 2 Bilag 1 for overblik over variabelanvendelse.

Stor social forskel blandt de udsatte og ikke-udsatte børn

Børnefattigdomsbarometer for 2021 afslører, at der er markante forskelle på de udsatte børn og de ikke-udsatte børn: Andelen af børn, der er registreret med mindst én social indikator er næsten dobbelt så høj blandt de udsatte børn, jf. tabel 1.¹⁶ Andelen af udsatte børn med mindst tre indikatorer er tre gange så høj, og andelen af udsatte børn med mindst fem indikatorer er mere end fire gange så højere end blandt ikke-udsatte børn.

Tabel 1 Børnefattigdomsbarometer, 2021

	Fattige børn	Grænsebørn m. høj risiko	Udsatte børn	Ikke-udsatte børn
	-----Antal-----			
	54.000	15.000	68.000	1.066.000
	-----Pct.-----			
Mindst én social indikator	76,3	98,0	81,0	48,5
Mindst tre sociale indikatorer	30,8	70,7	39,4	13,1
Mindst fem sociale indikatorer	8,6	29,0	13,0	2,8

Anm.: Barometeret viser antallet af børn i Danmark i 2021, afrundet til nærmeste tusinder, der er hhv. udsatte og ikke-udsatte. Udsatte børn dækker over børn, der enten lever i fattigdom eller grænsebørn med høj risiko for at leve i fattigdom som voksne. Et barn registreres med en social indikator, hvis barnets forældre (og i enkelte tilfælde barnet selv) har været registreret med en social indikator mindst en gang i løbet af barnets liv. I opgørelsen af antallet af sociale indikatorer har vi medtaget følgende binære sociale indikatorer: død, enlig, skilt, alkoholmisbrug, stofmisbrug, psykisk sygdom (moderat), psykisk sygdom (svær), somatisk sygdom (mild), somatisk sygdom (moderat), somatisk sygdom (svær), ubetinget straf, anbringelser, underretninger, lav social trivsel og højt elevfravær. Der indgår også andre sociale variable i fattigdomsmålet, herunder etnicitet, uddannelse og forældrenes alder. Bemærk, at der for lav social trivsel og højt elevfravær kun er oplysninger for børn, der hhv. går i grundskolen i skoleårene 2014/2015-2020/2021 og 2010/2011-2020/2021.

Kilde: Danmarks Statistiks registre og egne beregninger.

Både fattige og grænsebørn har mange indikatorer

Zoomer man ind på de to grupper af børn, der tilsammen udgør de udsatte børn, så viser barometeret, at der både blandt børn, der vokser op i fattigdom og blandt grænsebørn med høj risiko for fattigdom, er en langt højere forekomst af sociale indikatorer end blandt de ikke-udsatte børn.

Over tre gange flere fattige børn med fem sociale indikatorer

Blandt børn der lever i fattigdom, vokser 76,3 pct. pct. op med mindst én social indikator, mens det gør sig gældende for 48,5 pct. af de ikke-udsatte børn. Andelen med mindst tre indikatorer er over dobbelt så høj, og andelen med mindst fem sociale indikatorer er over tre gange så høj blandt børn, der vokser op i fattigdom sammenholdt med ikke-udsatte børn.

Grænsebørn m. høj risiko har ekstraordinært mange sociale indikatorer

Sammenligner man i stedet grænsebørn med høj risiko for fattigdom med ikke-udsatte børn, så er andelen af børn med mindst én, tre og fem indikatorer markant højere blandt grænsebørnene med høj risiko for fattigdom. Fx er andelen af børn med mindst fem sociale indikatorer mere end 10 gange så høj blandt denne gruppe af børn, end blandt de ikke-udsatte børn.

Disse børn er også udvalgt pba. de sociale indikatorer

At disse andele er så markant højere blandt denne gruppe af børn både sammenlignet med de ikke-udsatte børn og med børn, der vokser op i fattigdom, skyldes, at denne gruppe af børn er valgt ud netop pga. de sociale forhold, som de vokser op med. For at blive kategoriseret som værende et grænsebarn med en høj risiko for fattigdom, skal man netop have

¹⁶ Sammenligner man årets børnefattigdomsbarometer med barometeret for 2020, så vil man se, at andelen af børn med sociale indikatorer generelt er steget lidt. Det skyldes, at vi i år har fået adgang til data for Landspatientregisteret frem til 2021, mens barometeret sidste år blev opgjort uden denne data.

en høj risiko for fattigdom, og denne risiko bliver bl.a. opgjort pba. de sociale indikatorer, som vi opgør i barometeret.

Udsatte børn vokser op i miljøer med sociale problemer

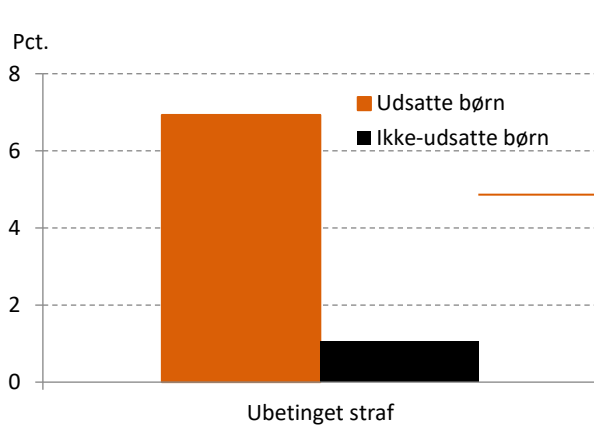
Samlet set er der altså klare tegn på, at de udsatte børn vokser op i miljøer, hvor der er en større grad af sociale problemer. Det samme billede går igen, når vi ser på incidensen af de enkelte sociale indikatorer. Eksempelvis har 6,9 pct. af de udsatte børn en forælder, der har modtaget en ubetinget straf, jf. Figur 6.a. Det gælder kun for 1,1 pct. af de ikke-udsatte børn.

... hvilket giver 6,6 gange højere incidens af ubet. straf

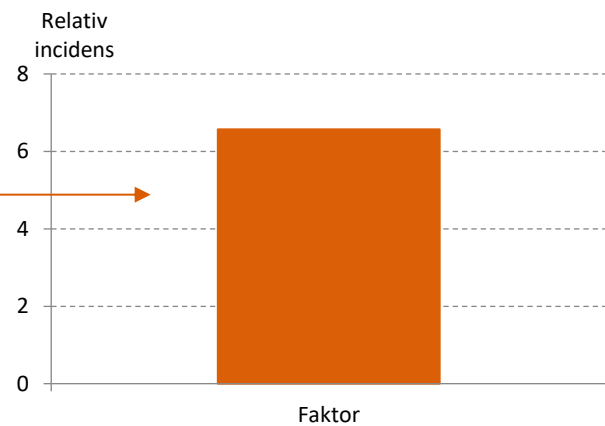
Det betyder, at der er 6,6 gange højere incidens af ubetinget straf blandt gruppen af udsatte børn i forhold til de ikke-udsatte børn, jf. Figur 6.b. Den relative incidens omtaler vi fremover som en *faktor*. Hvis en faktor er større end 1, indikerer det, at der er en større andel i gruppen af udsatte børn, der er registreret med en social indikator, relativt til gruppen af ikke-udsatte børn.

Figur 6 Relativ incidens blandt udsatte børn og ikke-udsatte børn af ubetinget straf, 2021

Figur 6.a Andel børn med ubetinget straf i 2021

Figur 6.b Relativ incidens af ubetinget straf i 2021 (faktor)

Anm.: Figur 6.a. viser andelen af børn i hver gruppe, hvis forældre har været registreret med en ubetinget straf. figur 6.b. viser den relative incidens af de sociale indikatorer for gruppen af udsatte børn ift. gruppen af ikke udsatte børn. Der er en 6,6 gange højere incidens af ubetinget straf i gruppen af udsatte børn. Data er for 2021.

Kilde: Danmarks Statistiks registre og egne beregninger.

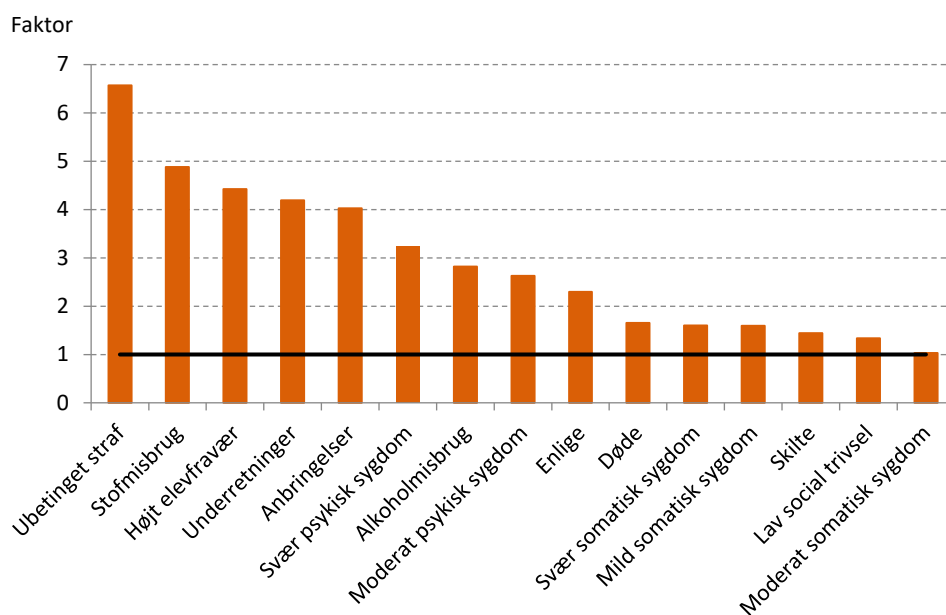
Udsatte børn har høj faktor på socialt svære indikatorer

Ser vi på faktorerne for de enkelte sociale indikatorer, som indgår i børnefattigdomsbarometeret, så fremgår det, at de udsatte børn har særligt høje faktorer for de sociale indikatorer, der forbindes med svære sociale problemer. Eksempelvis har de udsatte børn en 4,9 gange højere relativ incidens af forældre med stofmisbrug, en 3,2 gange højere incidens af forældre med svær psykisk sygdom og en 2,8 gange højere incidens af forældre med alkoholmisbrug, jf. figur 7.

... og lav faktor på mindre svære indikatorer

Omvendt har de udsatte børn en relativ lav faktor på sociale indikatorer, som vi vurderer, afspejler en mindre grad af sociale problemer. Her ser vi, at de udsatte børn har en 1,4 højere incidens af forældre, der er skilte, og en incidens på 1,0 for moderate somatiske sygdomme.

Figur 7 Relativ incidens af de sociale indikatorer blandt de udsatte børn, 2021

Anm.: En faktor angiver hvor meget større en andel af børnene i populationen af udsatte børn – eller deres forældre - der er registreret med den underliggende faktor, i forhold til populationen af ikke-udsatte børn i Danmark i 2021. Referencegruppen er således gruppen af ikke-udsatte børn i 2021. Eksempelvis er incidensen af børn med forældre med en ubetinget straf 6,6 gange større for populationen af udsatte børn ift. de børn, der ikke er udsatte. Incidensen af de sociale faktorer opgøres over hele barnets levetid. De sociale indikatorer er registreret på børnenes forældre, med undtagelse af højt elevfravær, underretninger, anbringelser og lav social trivsel.

Kilde: Danmarks Statistiks registre og egne beregninger.

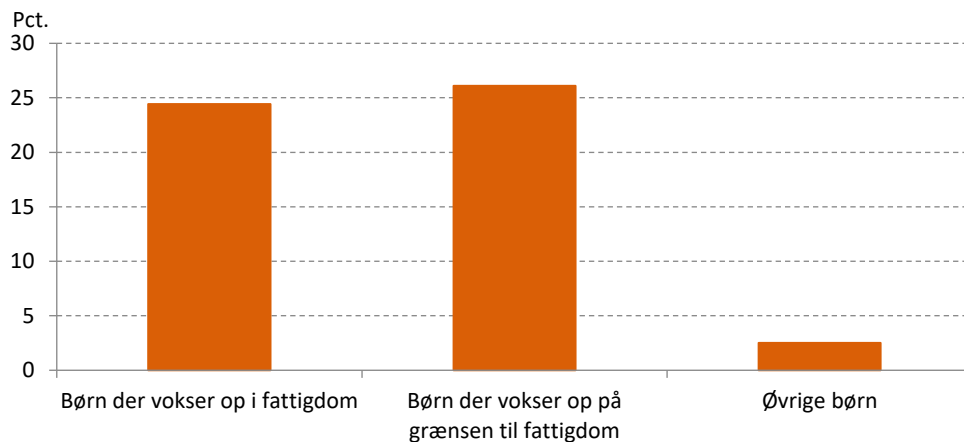
Ændringer kan skyldes sammensætning og ny data

Faktorerne på de sociale indikatorer har ikke ændret sig væsentligt siden 2020. Dog er den relative incidens af udsatte børn med forældre, der har en hhv. svær og moderat psykisk sygdom samt mild, moderat og svær somatisk sygdom alle steget lidt. Det formoder vi skyldes, at vi anvender ny, forbedret data fra Landspatientregisteret.

En større andel af grænsebørnene har høj risiko, ...

Til sidst har vi opgjort, hvor mange børn i forskellige indkomstgrupper, som har en høj risiko for at leve i fattigdom som voksne. Overraskende viser opgørelsen, at der i 2021 er en lidt større andel af de 56.300 børn, der lever på grænsen til fattigdom, der har en høj risiko (>20 pct.) for at leve i fattigdom som voksne sammenlignet med de 53.800 børn, der vokser op i fattigdom, jf. figur 8.

Figur 8 Andel børn, der har høj risiko for at leve i fattigdom som voksne, opdelt på forældrenes disponible indkomst i 2021

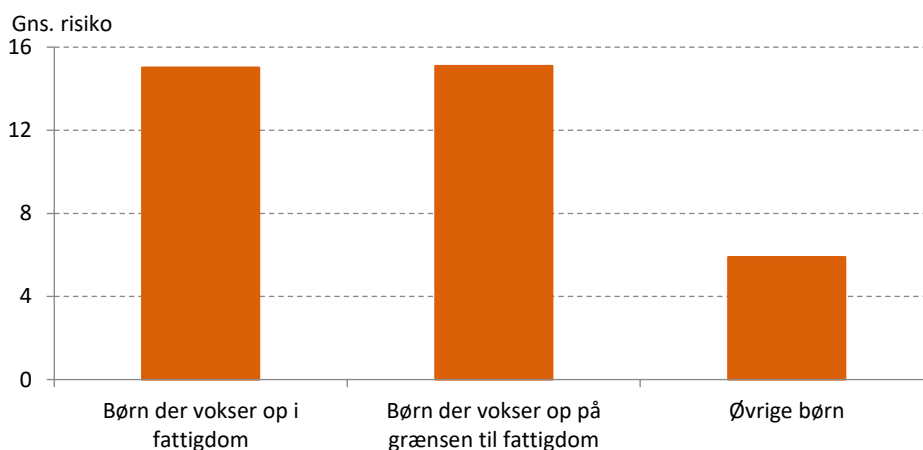
Anm.: Børn der vokser op i fattigdom, er børn, der vokser op i en familie, der kort fortalt har en disponibel indkomst, der er lavere end 50 pct. af medianindkomsten. Af denne gruppe har 24 pct. af børnene en prædikeret værdi på 20 pct. eller derover. Børn der vokser op på grænsen til fattigdom, er børn, hvis familie har en disponibel indkomst, der er mellem 50 og 60 pct. af medianindkomsten. Øvrige børn er børn, hvis forældre har en disponibel indkomst, der er højere end 60 pct. af medianindkomsten.

Kilde: Danmarks Statistiks registre og egne beregninger.

... men de har samme gennemsnitlige risiko

Opgør vi i stedet den gennemsnitlige risiko for at leve i fattigdom som voksen for hver af disse to grupper af børn – fremfor at opgøre, hvor mange der har en risiko på over 20 pct. – så er den gennemsnitlige risiko stort set ens i 2021: 15,0 pct. for børn, der vokser op i fattigdom og 15,1 pct. for børn, der vokser op på grænsen til fattigdom. For alle andre børn, er den gennemsnitlige risiko alene 5,9 pct., jf. figur 9.

Figur 9 Børns gennemsnitlige risiko for at leve i fattigdom som voksne, opdelt på forældrenes disponible indkomst i 2021

Anm.: Børn der vokser op i fattigdom, er børn, der vokser op i en familie, der kort fortalt har en disponibel indkomst, der er lavere end 50 pct. af medianindkomsten. Børn der vokser op på grænsen til fattigdom, er børn, hvis familie har en disponibel indkomst, der er mellem 50 og 60 pct. af medianindkomsten. Øvrige børn er børn, hvis forældre har en disponibel indkomst, der er højere end 60 pct. af medianindkomsten.

Kilde: Danmarks Statistiks registre og egne beregninger.

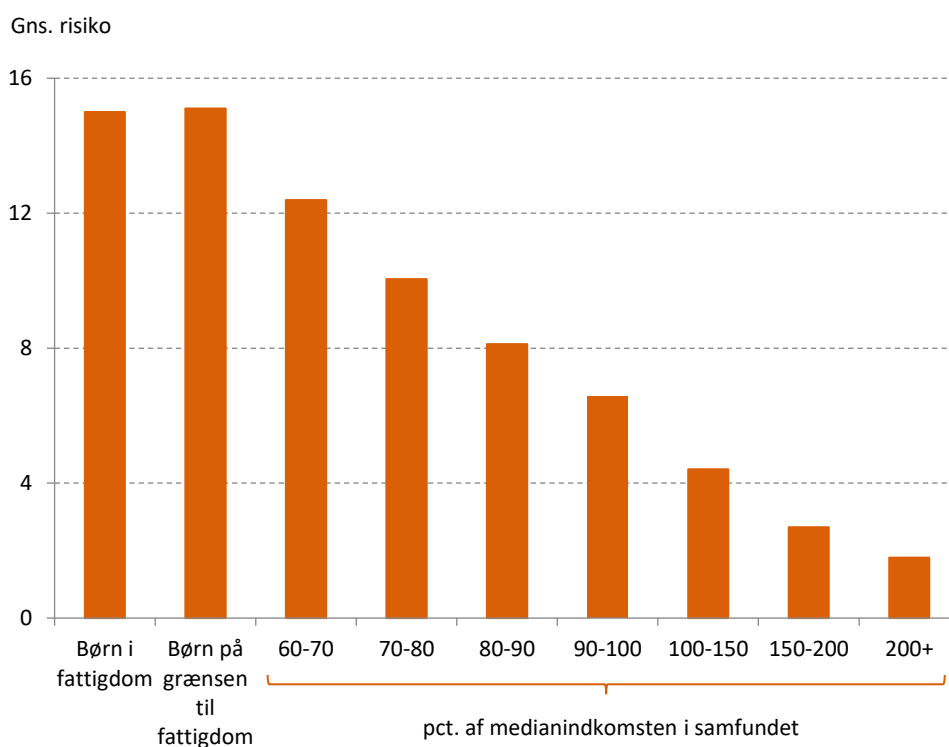
Det fortolkes som, at de to grupper har samme gns. risiko

Risikoen falder, når indkomsten overstiger 60 pct.

Vi lægger derfor ikke meget vægt på, at der er en lidt større andel af grænsebørn med en høj risiko relativt til børn, der vokser op i fattigdom. Vi fortolker resultaterne som, at de to grupper af børn har samme risiko for at leve i fattigdom som voksne.

Anvender vi samme opdeling som ovenfor, men fininddeler gruppen af 'øvrige børn', hvis disponible indkomst er over 60 pct. af medianindkomsten i samfundet, så ser vi, at risikoen for at leve i fattigdom som voksen først falder, når den disponible indkomst er over 60 pct, jf. figur 10. Figuren viser yderligere, at børns risiko ser ud til at falde proportionalt med forældrenes indkomst.

Figur 10 Børns gennemsnitlige risiko for at leve i fattigdom som voksne, opdelt på forældrenes disponible indkomst i 2021

Anm.: Børn der vokser op i fattigdom, er børn, der vokser op i en familie, der kort fortalt har en disponibel indkomst, der er lavere end 50 pct. af medianindkomsten. Børn der vokser op på grænsen til fattigdom, er børn, hvis familie har en disponibel indkomst, der er mellem 50 og 60 pct. af medianindkomsten. De resterende kategorier er opdelt på, hvorvidt børn vokser op i en familie, der har en disponibel indkomst i det givne interval samt overholder formuekriteriet. Formuekriteriet er defineret således, at familiens ækvivalerede nettoformue uden pension tilsvarende skal være under den tilsvarende indkomstgrænse. Dvs. for at en familie overholder indkomst- og formuekriteriet for et givent interval, skal familien fx have en disponibel indkomst mellem 60-70 pct. af medianindkomsten og samtidig have en nettoformue på maksimalt 70 pct. af medianindkomsten. Børn der vokser op i familier, som har en højere formue end formuekriteriet er ikke inkluderet i figuren.

Kilde: Danmarks Statistiks registre og egne beregninger.

Da der indgår færre børn i figur 10 fokuserer vi på figur 9

Vi udelader dog en stor del af børnene, når vi anvender denne inddeling. Det skyldes, at vi ligeledes anvender et formuekriterium, når vi inddeler børnene i figuren.¹⁷ Derfor lægger vi mest vægt på resultaterne i figur 9.

¹⁷ Formuekriteriet er baseret på familiens ækvivalerede nettoformue uden pensioner. For at en familie overholder formuekriteriet for et givent indkomstinterval, må formuen ikke overstige den tilsvarende procentdel af medianindkomsten som intervallet udgør. Dvs. at for at en familie overholder både indkomst- og formuekriteriet for 60-70 pct. gruppen, skal den disponible indkomst ligge mellem 60-70 pct. af medianindkomsten samtidig med, at formuen ikke overstiger 70 pct af medianindkomsten.

kraka

Medtager vi alle børn, får vi stadig samme resultat

For at kunne inkludere alle børn i vores mere fine opdeling, har vi ligeledes beregnet resultaterne i figur 10, hvor vi alene har opdelt børnene på forældrenes disponible indkomst, men ikke taget højde for forældrenes formue. Det ændrer dog ikke på resultaterne.

Resultatet kan virke overraskende, ...

At børn, der vokser op på grænsen til fattigdom, har samme risiko for at leve i fattigdom som voksne, som børn der vokser op i fattigdom, kan virke overraskende. Vi havde forventet, at børn, der vokser op i fattigdom, også har flere sociale indikatorer, som vil medføre en større gennemsnitlig risiko for fattigdom end blandt børn, der vokser op på grænsen til fattigdom.

... men kan skyldes smh ml sociale indikatorer og indkomst

En årsag til dette resultat kan være, at der er sammenhæng mellem de sociale indikatorer og forældrenes indkomst. Er en af barnets forældre fx registreret med svær psykisk sygdom, så kan det have en direkte effekt på om den ydelse, som forælderen modtager, er højere end fx kontanthjælp eller selvforsørgelses- og hjemrejseydelsen.

... som medfører en lige så høj risiko for grænsebørnene

Dét kan medføre, at børn af forældre med psykisk sygdom i nogen grad kan undgå at leve i fattigdom. Og det kan være en årsag til, at vi estimerer en lige så høj risiko for grænsebørnene som for børn, der lever i fattigdom, da fx svær psykisk sygdom blandt børnenes forældre, vil trække børnenes risiko for at leve i fattigdom som voksne op.

Resultaterne fortolkes forsigtigt pga. usikkerhed

Vi fortolker dog resultaterne forsigtigt, da man også kan forestille sig, at der er underrapportering af sociale indikatorer blandt de svageste borgere i samfundet. Det er uklart, om dette i højere grad finder sted blandt forældrene til grænsebørnene ift. forældrene til børn, der lever i fattigdom.

Vi mener, at det er et vigtigt resultat

Vi mener, at det er et meget spændende resultat, at børn der vokser op i fattigdom, og børn der vokser op på grænsen til fattigdom, har samme gennemsnitlige risiko for at leve i fattigdom som voksen.

Vigtigt med fokus på de 56.300 grænsebørn

For i dag opgøres børnefattigdom alene ud fra økonomiske forhold i børns familier. Vil man supplere denne opgørelsesmetode med en vurdering af, om børnene kommer til at have en fremtid i fattigdom, så kan der altså være god grund til også at rette fokus mod de 56.300 børn, der lever på grænsen til fattigdom.

Fattige børn udgør én per klasse i grundskolen...

Det er ligeledes vigtigt at huske på, at børn der vokser op i fattigdom alene udgør 4,7 pct. af alle børn ml. 0-17 år, der vokser op i 2021. Det svarer ca. til ét ud af hvert 21. barn – eller hvad der svarer til ca. én elev per klasse i grundskolen.

... Inkluderes grænsebørn bliver det to per klasse

Udvider vi populationen af børn, der er i fokus i vores fattigdomsmål til at inkludere de børn, der vokser op på grænsen til fattigdom, vil dette fattigdomsmål altså opgøre en population, der svarer til ca. to børn per klasse i grundskolen.

6. Litteraturliste

Caspersen, S. (2018). *Sørgelig rekord: Der har aldrig været flere fattige børn*. Notat. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd. Tilgængelig på

https://www.ae.dk/sites/www.ae.dk/files/dokumenter/analyse/ae_sorgelig-rekord-der-har-aldrig-vaeret-flere-fattige-born.pdf

Danmarks Statistik (2018). *Bag om relativ fattigdom*. Notat. Danmarks Statistik. Tilgængelig på

https://www.dst.dk/Site/Dst/SingleFiles/GetArchiveFile.aspx?fi=arbejde-loen-og-indkomst&fo=sdgfattig_metodenotat--pdf&ext=%7B2%7D

Ekspertudvalg om fattigdom (2013). *EN DANSK FATTIGDOMSGRÆNSE – analyser og forslag til opgørelsesmetoder*. Tilgængelig på

<https://www.ft.dk/samling/20121/almdel/sou/bilag/263/1257640.pdf>

Kraka (2022). *En fremtid i fattigdom – Nye perspektiver på børnefattigdom i Danmark*. Rapport. Tilgængelig på

<https://kraka.dk/sites/default/files/public/rapport.pdf>

Kraka (2023). *Et holistisk mål for børnefattigdom – teknisk opdatering*. Notat. Tilgængelig på

https://kraka.dk/sites/default/files/public/et_holistisk_maal_for_boernefattigdom_teknisk_opdatering.pdf

Ottosen, M. H. & Andreasen, A. G. m.fl. (2018). *Børn og Unge i Danmark – Velfærd og Trivsel*. Rapport. VIVE. Tilgængelig på

https://pure.vive.dk/ws/files/2240314/B_U_2018_WEB.pdf

7. Bilag 1 - variabeloversigt

Langt størstedelen af de sociale indikatorer, som vi har udvalgt, indgår i den model, som vi anvender til at vurdere, om børn har en høj risiko for fattigdom som voksne, jf. tabel 2. De sociale indikatorer, der indgår i modellen, omhandler primært børnenes forældre. Det skyldes, at vi ønsker at definere populationen af udsatte børn ud fra det miljø, som de er vokset op i.

Enkelte indikatorer indgår kun til at beskrive populationen af udsatte børn i børnefattigdomsbarometeret. Der gælder fx børnenes fravær og trivsel i grundskolen, som i mindre grad beskriver det miljø, som børnene er vokset op i. Disse indikatorer er i højere grad udtryk for en konsekvens af barnets miljø, og har dermed ikke karakter af en mulig årsagsforklaring.

Tabel 2 Oversigt over variable

Navn på social indikator	Register	Forældre/børn	Anvendelse
Alder ved barnets fødsel	BEF	Forældre	Estimering
Oprindelse	BEF	Forældre	Estimering
Alkoholmisbrug	LPR (somatiske og psykiatriske dele)	Forældre	Estimering
Stofmisbrug	LPR (somatiske og psykiatriske dele)	Forældre	Estimering
Død	DOD	Forældre	Estimering
Enlig	BEF	Forældre	Estimering
Skilt	BEF	Forældre	Estimering
Højest fuldførte uddannelse	UDDA	Forældre	Estimering
Moderat psykisk sygdom	LPR (somatiske og psykiatriske dele)	Forældre	Estimering
Svær psykisk sygdom	LPR (somatiske og psykiatriske dele)	Forældre	Estimering
Indkomstpercentil	IND	Barn	Estimering
Formuepercentil	IND	Barn	Estimering
Mild somatisk sygdom	LPR (somatisk del)	Forældre	Estimering
Moderat somatisk sygdom	LPR (somatisk del)	Forældre	Estimering
Svær somatisk sygdom	LPR (somatisk del)	Forældre	Estimering
Tilknytning til arbejdsmarkedet	DREAM	Forældre	Estimering
Ubetingset straf	KRAF	Forældre	Estimering
Lav social trivsel	STIL	Barn	Barometer
Anbringelser	BUA	Barn	Barometer
Højt elevfravær	STIL	Barn	Barometer
Underretninger	BUU	Barn	Barometer

Anm.: Forældre/børn angiver om variablen er defineret med oplysninger om forældrene eller børnene. Anvendelse henviser til, om variablen anvendes udelukkende i barometeret, 'barometer', eller om variablen også anvendes i estimeringen, 'estimering'. For højt elevfravær og lav social trivsel er der kun oplysninger for børn, der hhv. er gået i grundskole og har udfyldt spørgeskemaet i grundskolen. For årene 2019-2021 har vi anvendt det nye LPR-register, og anvendt registeret LPR_BES, til at få det "nye" og "gamle" LPR på niveau.

Kilde: Danmarks Statistiks registre og Styrelsen for IT og læring.